

TURKIJE

AAN DE VOORAVOND VAN DE VERKIEZINGEN

**de keuze is eenvoudig
maar wat wordt het?**

**O DIKTATUUR
O DEMOCRATIE**

INLEIDING

*De **parlementsverkiezingen van 1 november 2015** zullen beslissend zijn voor de toekomst van Turkije.*

*Misschien verwezenlijkt president Erdogan zijn droom en komt er een presidentieel systeem op zijn Turks, misschien verliest de **AKP** (gerechtigheidspartij) opnieuw haar meerderheid in het parlement zoals gebeurde tijdens de parlementsverkiezingen van 7 juni 2015!*

*Veel hangt af van de uitslag van de **HDP** (volksdemocratische partij met overwegend aanhang in de etnisch Koerdische gebieden, maar ook gesteund door een groot deel van de linkerzijde in West-Turkije), overschrijden zij opnieuw de kiesdrempel, dan zou de uitslag weinig verschillen van de parlementsverkiezingen van 7 juni 2015.*

Het doel van deze tekst is uitleg te verschaffen in het kluwen van de Turkse politiek. Als buitenstaander is die moeilijk te begrijpen.

De meeste analyses over Turkije zijn oppervlakkig, dikwijls bekeken door hetzij een conservatief islamitische hetzij een Westerse bril, zonder nuances.

Als Belgisch syndicalist ben ik niet neutraal, maar ik wel proberen een inzicht te scheppen in wat er op het spel staat!

Ik ben geen journalist, ik behoor duidelijk tot de linkerzijde, ook in Turkije!

Dat wil echter niet zeggen dat ik zo objectief mogelijk de realiteit in Turkije probeer te beschrijven!

Groetjes.

Overzicht van de politieke partijen in Turkije.

In het Turkse parlement zijn er vier partijen vertegenwoordigd. Sinds 2002 heeft de AKP een absolute meerderheid in het parlement.

1. DE AKP (Adalet ve Kalkınma Partisi)

(Partij voor Rechtvaardigheid en Ontwikkeling) – hierna genoemd **AKP of AK-partij**.

Sinds 2002 is de AKP aan de macht. Door het **kiessysteem** (zie verder) behaalde de partij in 2002 met 34,2 procent van de stemmen bijna een twee derde meerderheid in het parlement, sindsdien stapelde zij verkiezingsoverwinning na verkiezingsoverwinning op. Maar de verkiezingen van 7 juni 2015 maakten hieraan een einde. De AKP verloor haar absolute meerderheid.

De partij noemt zich zichzelf een 'conservatieve volkspartij' (**dus geen islamistische partij**) en heeft een **ultra-liberaal economisch programma** (export-gerichte industrie, anti-inflatiebeleid, voorstander van privatiseringen).

De eerste jaren van de AKP-regering kenmerkten zich zowel door een economisch liberale politiek maar ook door een aantal democratische hervormingen (rechtbanken met militairen werden afgeschaft, het aantal folteringen daalde fors) in het kader van toetreding tot de Europese Unie (EU). De economie groeide snel (met cijfers waar de EU enkel kon van dromen). Na de herstructurering van de banksector in 2002-2003 onderzocht Turkije (relatief) weinig problemen met de bankencrisis van 2008, maar na een sterke opleving, ging het langzaam maar zeker bergaf.

De AKP heeft drie componenten:

a) **De Anatolische tigers** (bedrijven in centraal Anatolië, conservatief, export-gericht) die via economische stimulansen voormalige (slecht-werkende) overheidsbedrijven overnamen voor geen geld, die bovendien via fiscale stimulansen geen (of bijna geen) belastingen betalen. Deze (steeds groeiende) conservatieve Turkse bourgeoisie van midden Turkije is zowel de geldschieter als de financiële ruggengraat van de AKP.

b) De bevolking van het **grootste deel van het platteland** en het **lumpenproletariaat** van de grote steden. Sinds de jaren tachtig is er exodus aan de gang van het platteland naar de steden die groeipolen zijn. **De meeste van deze mensen leven onder de armoedegrens tot op de dag van vandaag**. Maar waar zij vroeger niks of bijna niks hadden, kregen vele van deze mensen toegang tot de sociale zekerheid (van 500.000 mensen naar 9.500.000 mensen), daarnaast krijgen zij via de AKP-stadsbesturen extra geld voor opvang van ouderen, gehandicapten, daarnaast materiële voordelen (gratis kolen, gratis voedsel). Dit is de 'harde kiezersbasis van de AKP'. Ondanks het feit dat zij leven onder de armoedegrens is hun situatie er op vooruitgegaan. Zij vrezen dat bij een machtswisseling die voordelen zullen verdwijnen!

c) **De nieuwe bureaucratie**. Alle topfuncties bij alle ministeries zijn nu in handen van de AKP, net zoals alle gouverneurs, alle kaymakans (noem ze arrondissementscommissarissen), en tegelijk wordt via een politiek van 'aanwerven van contractuelen' (het gaat over honderdduizenden om de examens te omzeilen), de contractuelen aanstelling (als ze tenminste over een lidkaart van de AKP beschikken) omgezet in een 'vaste benoeming'.

Een typisch voorbeeld, aan de vooravond van de verkiezingen van 7 juni 2015, werden 120.000 mensen aangeworven op contractuele basis om 'bomen te planten'. Of hoe laag een regerende partij kan vallen!

2. **DE CHP (Cumhuriyet Halk Partisi)** – (Republikeinse Volkspartij)

Is de partij van de stichter van de Republiek (Atatürk), tweede grootste partij in Turkije. De partij staat voor secularisme en noemt zich sociaal democratisch. Als grootste oppositiepartij heeft zij geprobeerd de AKP te counteren door zich te verbinden met de oude Kemalistische elite. Deze politieke lijn heeft haar echter geen winst opgeleverd. Integendeel, de CHP bleef ter plaatse trappelen terwijl de AKP steeds groter werd. Sinds het verdwijnen van Baykal als partijleider en zijn vervanging door Kılıçdaroglu, verliest de oude Kemalistische elite binnen de partij gestaag terrein. Vandaag beklemtoont de partij meer en meer het sociaaldemocratische

aspect. De partij staat tevens open voor LGTBI, vrouwenrechten en Alevieten. Deze steun zie je trouwens in een aantal stadsbesturen waar de CHP aan de macht is.

De aanhang van de CHP is vooral te vinden langsheen de Egeïsche en Middellandse zee kust. Izmir, de derde grootste stad van Turkije, is republikeins en wordt ook de stad van de 'gavur' (heidenen, ongelovigen) genoemd. Duidelijk is dat de CHP een linkere koers vaart dan voorheen (zowel sociaal-economisch als wat betreft democratische vrijheden op alle terreinen).

De CHP heeft nog steeds een Turks nationalistische aanhang in de bovenlaag, daarnaast heeft zij ook binnen de arbeidersbeweging een onbelangrijke aanhang!

3. DE MHP (Milliyetçi Hareket Partisi) – (Partij voor een Nationalistische Beweging)

Is een ultranationalistische partij. Zij staat voor conservatieve waarden (op dat vlak is er weinig verschil met de AKP) en ontkent het Koerdische probleem. Economisch staat de partij rechts. Politiek zijn er banden met de 'Grijze Wolven' die je kan omschrijven als fascistisch. Slechts in enkele provincies haalt de partij de meerderheid (Osmaniye, Manisa) maar in Centraal Anatolië is de MHP (na de AKP) de tweede grootste partij.

4. DE HDP (Halkların Demokratik Partisi) – (Democratische partij der Volkeren)

Is een partij die vooral haar aanhang heeft in de Koerdisch etnische gebieden (Zuidoost Turkije) maar die ook aanhang heeft bij een stuk van de linkerzijde in de rest van Turkije. Ook zij staan open voor Alevieten, LGTBI en vrouwenrechten. Zij werken telkens met een co-bestuurder, dat wil zeggen, hebben zij een burgemeester (bv een man) dan komt er een co-burgemeester (een vrouw) en vice versa. Waar zij voorheen opkwamen met 'onafhankelijke' kandidaten (om de kiesdrempel van 10% te omzeilen) kwamen zij op 7 juni 2015 op als nationale partij en behaalden 13% van de stemmen. In Istanbul bijvoorbeeld is de HDP de derde partij.

Een deel van 'klein links' steunt de HDP, maar een ander deel (o.a. de TKP, de Turkse Communistische Partij) weigert die steun. De reden ligt niet zozeer in het programma van de HDP, maar wel in de kandidaten die op de lijst staan. In West-Turkije en Centraal-Anatolië zijn de kandidaten uitgesproken links, maar in de etnisch Koerdische gebieden staan ook conservatieven op de lijst.

5. Niet vertegenwoordigde partijen in het parlement.

Ter rechterzijde:

- De BBP is een ultranationalistische partij die in Sivas (met één onafhankelijke kandidaat) één parlementszetel behaalde. Zij staan nog een beetje rechtser dan de MHP en zien een Ottomaans Turkije als doelstelling.
- De SP is de 'islamistische' vleugel van de AKP. Beiden komen zij uit dezelfde partij (toendertijd verboden). Bij gemeenteraadsverkiezingen in heel conservatieve streken, is het echter geen kleine partij.

Ter linkerzijde:

- De TKP (Kommunistische Partij van Turkije) heeft zeker een invloed in de onafhankelijke vakbonden en zelfs een burgemeester in Ovacik (die het overigens goed doet). Maar nationaal is hun invloed heel beperkt. Zij zijn manifest aanwezig bij betogingen, zeer goed georganiseerd, maar tegelijk ook weinig bereid tot samenwerking.
- De ODP, is ook vrij klein, een verzameling van verschillende fracties uit extreem-links, met dien verstande dat zij een (vroeger) Syriza in het klein zijn. Ook zij hebben een burgemeester, zijn manifest aanwezig bij betogingen maar nationaal is hun invloed beperkt.
- Een reeks kleinere partijen (ga ze niet opnoemen) die steun geven aan de HDP.
- Helaas zijn er ook een paar organisaties (de DHKPC is de belangrijkste) die in theorie een ultra-links discours hebben, maar in praktijk regelmatig aanslagen plegen. Hoogstwaarschijnlijk zijn deze organisaties geïnfiltrerd door veiligheidsdiensten!

HET KIESSYSTEEM

Net zoals in België kent Turkije een kiesdrempel. Deze kiesdrempel is nationaal, dat wil zeggen, om vertegenwoordigd te zijn in het parlement moet men landelijk minstens 10% van de stemmen halen.

Deze kiesdrempel is ... de hoogste ter wereld. Zelfs Rusland (nummer twee op de ranglijst van hoge kiesdrempels) heeft een kiesdrempel van 7 procent.

Daarnaast geldt het stelsel 'D'Hondt' dat wij ook in België kennen en dat telkens in het voordeel speelt van de grootste partij.

Een dergelijk kiesstelsel werkt de polarisering in de hand! Kleinere partijen hebben hierdoor nauwelijks de kans een zetel te halen!

De enige manier om deze hoge kiesdrempel te omzeilen is op te komen met een onafhankelijke kandidaat (wat lukte in de Koerdisch etnische gebieden, ook in Istanbul, en waarvan de HDP vroeger gebruik maakte).

Feit is dat door de hoge en anti-democratische kiesdrempel (dat zeg ik niet alleen, dat zegt zelfs Europa), de AKP bijna alle 'kiezers van vroegere conservatieve partijen) heeft opgeslorpt!

Tussen haakjes. In haar verkiezingsprogramma van 2002 schreef de AKP dat zij de ondemocratische kiesdrempel van 10% zouden afschaffen! Vandaag vinden ze dat de meest normale zaak ter wereld!

De gecentraliseerde staat.

Turkije heeft altijd een sterk gecentraliseerde staatsstructuur gehad. Gouverneurs worden benoemd door de centrale regering (dat gebeurt ook in België maar daar houdt men tenminste rekening met de politieke verhoudingen). Burgemeesters hebben geen enkele macht over de politie, daarover beslist de gouverneur. Lokale (of gemeentelijke) politie is onbestaande. Er bestaat weliswaar een 'zabita' (kan je een beetje met de wijkagenten vergelijken) maar hun takenpakket is beperkt. De politie is nationaal (zoals de federale politie), net als de jandarma (die optreedt in de minder bevolkte gebieden).

Benoemingen gebeuren door de gecentraliseerde overheid. Ambtenaren kunnen willekeurig verplaatst worden. Hierbij mogen we niet vergeten dat Turkije enorm groot is. Ter vergelijking, stel, je werkt bij de post in Poperinge en je vrouw werkt bij het ministerie van Financiën. Plots beslist men je vrouw over te plaatsen naar Tongeren. Iedereen zou zeggen, niet normaal. Je haalt dat gezin uit elkaar.

In Turkije is de afstand tussen Hakkari en Edirne ongeveer 2.086 km. Je vrouw neemt deel aan een actie bij de post en je wordt plots van Edirne naar Hakkari overgeplaatst! Dit gebeurt regelmatig!!! Wie werkt in een openbare dienst en durft deelnemen aan een actie, kan op die manier gestraft worden!

Bovendien kunnen ambtenaren (dank zij de AKP) hun overplaatsing niet meer aanvechten!!!

Overigens zijn acties of vakbonden in de overheidssector verboden! Ze zijn er natuurlijk, maar volgens de wet kan het niet!

Ook de gemeenten en steden hebben hieronder te lijden. Er zijn geen objectieve regels wat de financiering van steden en gemeentes betreft. Het meeste geld vloeit naar de regeringsgetrouwe besturen (sinds 13 jaar zijn dat de AKP-besturen), oppositiebesturen krijgen de kruimels van de koek.

Op 13 jaar tijd is de AKP erin geslaagd alle ministeries (topfuncties) in handen te krijgen, daarnaast controleren zij alle instanties die ooit door de militairen na hun staatsgreep in het leven zijn geroepen. Dat wil zeggen, zij stellen de rectors van de universiteiten aan, zij controleren de media, zij controleren de raad van wetenschappen (die vandaag bijvoorbeeld de evolutietheorie niet meer mag verdedigen).

Vandaag controleert de AKP alles, er is in Turkije geen enkele gouverneur of geen enkele kaymakam (arrondissementscommissaris) die geen lid is van de AKP! Er is geen topfunctie in de ministeries die niet wordt bezet door de AKP!

Degenen uit het verleden, die hoge functies bekleden, worden er gewoon uitgerangeerd. Directeurs van scholen krijgen plots een ongunstige evaluatie omdat zij ... geen lid zijn van de AKP. Zij krijgen de keuze, of op pensioen gaan, of uitgerangeerd worden.

In de militaire hiërarchie gebeurt hetzelfde. De militairen, voorheen een staat in de staat, zijn 'doorgefilterd', dat wil zeggen, ofwel werden ze gearresteerd in de monsterprocessen van Balyoz en Ergenekon, ofwel gaf men hen de kans op pensioen te gaan.

In de plaats komen regeringsgetrouwe militairen, krijgt de oproerpolitie steeds meer macht, wordt de jandarma (die voorheen onder het leger viel) nu plots 'nationale politie'.

Ik daag iedere AKP-er uit, om wat ik schrijf onderuit te halen! Maar ik weet, er komt geen antwoord, omdat wat ik schrijf (helaas) klopt met de realiteit van een land dat zich geen 'éénpartijstaat' maar een democratie durft te noemen.

Enorm belangrijk is justitie, voorheen een Kemalistisch bolwerk! De Hoge Raad voor Justitie is nu volledig in handen van de AKP (ze hebben er een meerderheid), op bevel (van de regering) zetten zij rechters en procureurs af, duizenden rechters en procureurs zijn overgeplaatst of verloren hun job. Idem dito met politieagenten of -officieren. Na de Kemalisten kwamen de Gülenisten, vandaag zijn het de Erdoganisten. Onafhankelijke justitie, vergeet het maar!!!

Een land zonder een onafhankelijke justitie (ook in het verleden was dat het geval) is een land waar de democratie van een ontluikend plantje tot een dode woestijn vervalft!

Persvrijheid.

Persvrijheid is een heel 'relatief' begrip. Zelfs in België is de pers in handen van grote concerns. In Turkije heb je (net als in België) de officiële staatszenders (TRT) en daarnaast honderden private zenders (de meeste in handen van de AKP). Maar uiteindelijk kan je in België publiceren wat je wil. Je raakt er niet door in de gevangenis.

De TRT fungeert meer als een regeringszender dan als een onafhankelijke omroep. Zelfs met een vergrootglas vind je er geen anti-regeringspropaganda! De oppositie mag af en toe zijn zegje doen, maar de TRT (die uren zendtijd geeft aan de president en de eerste minister) geeft een paar schamele minuten aan de oppositie, en zelfs daarin knippen ze!

Een studie wijst uit dat op een periode van 25 dagen voor de verkiezingen, de zendtijd (op de TRT) als volgt is toegekend:

- De AKP (Davutoglu, eerste minister) 30 uur
- Erdogan (de president) 29 uur
- De CHP 5 uur
- De MHP 77 minuten
- De HDP 18 minuten

Je kan het niet geloven maar is zo, op de staatszenders zagen wij op 25 dagen gemiddeld meer dan twee uur per dag de president of de eerste minister (uiteindelijk behaalden ze bij de verkiezingen op 7 juni 40% van de stemmen), en de overige drie partijen (60%) zagen wij gemiddeld per dag 16 minuten! De HDP zelfs gemiddeld met minder dan één minuut per dag!!!!

Maar het gaat veel verder dan dat. Duizenden websites zijn afgesloten, behoudens met een VPN-verbinding kan je ze dus niet openen. Ook twitter en facebook worden regelmatig geblokkeerd of enorm vertraagd, zodat je ze in de praktijk niet kan gebruiken. Meestal gebeurt dit na aanslagen, de pers wordt dan verboden er iets over te schrijven, tegelijk stelt men twitter en facebook zo goed als buiten werking!

Zogezegd is het om 'het onderzoek niet te schaden', in de praktijk betekent het dat slechts twee mensen, met name de president en de eerste minister hun visie dagelijks weergeven, zonder dat iemand er kritiek op mag geven!

Bovendien is persvrijheid heel relatief. Neem het voorbeeld van karikaturen. Een karikatuur is ... een karikaatuur. Maar om de haverklap worden karikaturisten en journalisten gearresteerd wegens 'belediging van de president'. Bovendien zijn de straffen niet gering, twee jongeren van 12 en 13 jaar rukten in Diyarbakir een affiche van 'zijne hoogheid, mijnheer de president' van de muur en de procureur eiste maar liefst vier jaar (dacht eerst dat het twee jaar was, nu blijkt het vier jaar te zijn) gevangenisstraf! Hoewel ik serieuze bedenkingen heb over de 'gas-boetes' in België, heb ik nog meer bedenkingen over een rechter die een dusdanige gevangenisstraf vooropstelt!

TV-zenders die niet regeringsgetrouw zijn krijgen om de haverklap boetes. Het is bijvoorbeeld verboden om op de Turkse kanalen ook maar iets bloot te vertonen, en ook de sigaret en alcohol moeten gecensureerd zijn. Heb ooit eens naar Casablanca gekeken op een Turkse Tv-zender, tja, als je deze prachtige film wil verkloten, dan moet je de Turkse censuur toepassen! Moest Humphrey Bogaert het zien, hij draaide zich om in zijn graf! Opvallend, regeringsvriendelijke zenders krijgen die boetes nauwelijks! Wanneer het om geweld gaat (en sommige Turkse series zijn echt gewelddadig) dan mag je vanaf 7 jaar kijken en wordt enkel het bloed (niet het schieten of vermoorden) ietwat gecensureerd!

Verschillende privé-kanalen zijn overgenomen door 'regeringsgetrouwe' figuren en dit gefinancierd met staatsgelden. Maar blijkbaar is dat nog niet genoeg. De 23 bedrijven van de Ipek-holding (waarvan de patroon aanleunt bij Gülen) zijn sinds eergisteren volledig in handen genomen door 'regeringsgetrouwe' beheerders, daarnaast twee kranten en een radiozender! Ze mogen nog enkel 'moreel aanvaardbare' dingen schrijven!

Ik ben verre van een Gülenist, integendeel, maar dit is een **enorme aanval op de persvrijheid!!!** Bovendien zijn de wettelijke procedures niet gevolgd! Op termijn krijgt Turkije hiervoor de zoveelste veroordeling van het Europees Hof van de Rechten van de Mens (hierna genoemd EHRM) aan zijn broek, maar tegen dan is bijna iedereen het vergeten. Intussen zijn de regeringskritische kranten plots veranderd in regeringsgetrouwe kranten!

Journalist Hasan Kemal schrijft dat hij dit zelfs tijdens de militaire dictatuur niet heeft meegemaakt!!! Overigens ziet deze journalist twee processen tegemoet, wegens belediging van de president!

GODSDIENSTVRIJHEID

Ik verdedig de godsdienstvrijheid. In België heb ik telkens het recht van moslima's verdedigd om een hoofddoek te dragen in openbare diensten (daar onderhandelde ik als vakbondssecretaris en mag men gerust navragen)! Dat doe ik ook in Turkije!

Ik heb geen enkel probleem met de godsdienstovertuiging van een individu, ook al ben ik zelf vrijzinnig.

Ik heb er wel een probleem mee als men in naam van 'vrijheid van godsdienst' men mij aanvalt op mijn individuele vrijheid (dat wil zeggen, niet te kiezen voor een godsdienst).

De 'conservatieve visie' van de soenni-islam is echter de enige die in Turkije nog wordt aanvaard. De Alevieten, toch twintig procent van de bevolking, die een heel liberale visie op de islam hebben, krijgen (behalve in bepaalde gemeentebesturen, meestal bestuurd door de CHP) geen erkenning van hun gebedshuizen! Enkel de soenni-gemeenschap krijgt geld uit de pot van 'het Ministerie van Godsdienst'. Mijn dorp is republikeins en in ons centrum hebben we drie moskees (voor een bevolking in ons centrum van iets meer dan drieduizend mensen). Hoewel de meeste inwoners soenni-moslims zijn is hun cultuur heel open. De drie moskeeën zitten meer leeg dan vol! Toch wordt gemeenschapsgeld gebruikt om een nieuwe moskee op te richten. En echt, niemand vraagt daarom hoor. In Balikliova (een dorp 20 km van ons), republikeins gebied, richt de Diyanet (Ministerie van Godsdienst) ook een nieuwe moskee op. Ook daar vraagt niemand erom!!!

Blijkbaar is het budget van de Diyanet onuitputtelijk. Dit ministerie heeft het tweede grootste budget van alle ministeries. Met hun drieduizend tl per maand ontvangt een imam zomaar eventjes driemaal het minimumloon!!! Dit geld komt uit de belastingen, dus van ons allemaal!

Wat een tegenstelling met het onderwijs! Voor scholen is geen geld. We hadden twee openbare scholen in mijn dorp. Eén van deze scholen is omgevormd tot een 'imam-hatip'-school, waar je meisjes van zeven (!) jaar ziet lopen met een hoofddoek (spreek dan maar van een vrije keuze!!!). Omdat er te weinig scholen zijn

wordt het onderwijs in shiften gegeven, de 'vroeg' en de 'late'. Overvolle klassen, te weinig leerkrachten, slecht onderwijs!!! Uit internationaal onderzoek blijkt dat de kwaliteit van het onderwijs in Turkije (en het was al slecht) nog verslechterd is de voorbije jaren!

Kinderen van 7 tot 12 jaar worden, op kosten van de staat, naar Mekka gezonden! In de openbare scholen is men naast verplicht godsdienstonderricht, ook verplicht om 'facultatief' de cursussen 'de weg van de profeet' en 'de koran' aan te bieden! Dit ten koste van uren van normaal onderricht!

Het onderwijssysteem is hervormd. Vroeger had je leerplicht tot 12 jaar, vandaag heeft men het driemaal vier systeem ingevoerd (6 tot 10; 10 tot 14 en 14 tot 18). De leerplicht stopt echter op 10 jaar (daarna mag je thuisonderricht volgen of leerjongen worden!!!). Slachtoffers hiervan, hoofdzakelijk meisjes in de conservatieve gebieden die thuis gehouden worden na hun tiende!

In plaats van godsdienstvrijheid zie ik meer en meer een 'godsdienstplicht'. Ondanks uitspraken van het EHRM (Europees Hof van de Rechten van de Mens, verdrag dat Turkije heeft ondertekend) dat Alevieten niet verplicht mogen worden soenni-godsdienstonderricht te volgen, legt de Turkse regering dit naast zich neer!

Maar de president wil 'een religieuze jeugd' opvoeden, dit terwijl Turkije volgens de grondwet nog altijd een seculiere staat is!

Stakingsrecht, recht op vereniging.

In de beginperiode van de AKP werden een aantal democratische hervormingen doorgevoerd (zie begin van deze tekst) maar de beperking van het stakingsrecht en het recht op syndicalisatie is nog (bijna) identiek hetzelfde als voorzien in de militaire grondwet van 1982.

Openbare diensten: Verbod op staking. In verschillende openbare diensten is er zelfs een verbod om zich te syndiceren.

Private sector: Enkel een vakbond met 50% aangesloten werknemers is vertegenwoordigd in een bedrijf! Aansluiten bij een vakbond doe je via de notaris, je aansluiting wordt doorgegeven aan je patroon!

Staken gaat niet zomaar. Er zijn ellenlange procedures die moeten worden gevolgd, komt het niet tot een vergelijk, dan kan je staken! Maar ... de regering kan ingrijpen. Dit deed ze in de metaalsector, de zuivelsector, Turkish Airlines, Eens de staking begon werd ze na één dag stilgelegd door de regering!!!

Piketten zijn verboden! Lock-outs niet (Lock-out wil zeggen, de patroon sluit zijn bedrijf en verplaatst het). Interimkrachten mogen de plaats van stakers innemen (nu ja, dat deed B-Post ook, ze zijn aan het leren van Turkije). Delegees hebben geen enkele bescherming!

De dochter mijn vrouw werkte in een 'koopcentrum' in Izmir als overkoepelend boekhoudster. De laatste negen maanden werd zij niet betaald! Uiteindelijk stopte ze en kon geen werkloosheidsuitkering krijgen omdat zij 'vrijwillig haar werk had gestopt' (geen grapje hoor, bittere realiteit)! Uiteindelijk kreeg ze het wel. Is dit nog normaal?

Sociale zekerheid.

Wie 'legaal' werkt krijgt na zes maanden (!) recht op sociale zekerheid. Maar in vele takken heb je 'zwart-werk', dan krijg je geen sociale zekerheid. Bovendien betalen vele patroons enkel sociale zekerheid op het minimumloon (de rest krijg je in het zwart).

Onder de AKP-regering is het recht op 'interim-arbeid' doorgevoerd. Dat wil zeggen, dat er enorm veel gewerkt met 'onderaannemers'. In de meeste gevallen betalen die geen sociale zekerheid en in deze sector gebeuren de meeste arbeidsongevallen (Turkije staat op plaats nummer één van het aantal arbeidsongevallen in Europa, en nummer drie in de wereld!!!).

Maar ... je hebt het **systeem van de groene kaart**. Onder bepaalde omstandigheden kan je (als arme) toegang krijgen tot de sociale zekerheid, zelfs zonder bijdragen. Voor de AKP aan de macht kwam 'genoten'

500.000 mensen van dit systeem, nu 9.500.000 mensen. Op zich, een heel goede zaak, was het niet dat de criteria weer politiek worden bepaald! Waar sociale zekerheid een recht voor iedereen zou moeten zijn, wordt dat recht in vele gevallen enkel een recht door je aansluiting bij de AKP! En dit kan niet!

Deze mensen, ik moet er geen tekening bij maken, zijn kiezers die altijd voor de AKP zullen stemmen! Want zegt niet een gezegde 'wiens brood men eet, diens stem (sorry woord) men spreekt'.

Natuurlijk belast dit het budget van de sociale zekerheid (zeker omdat de inkomsten veel te laag zijn, o.a. doordat de patronen enkel afdragen op het minimumloon).

De meeste ziekenhuizen zijn vernieuwd en modern (dat is positief) maar de eerstelijnsgezondheidszorg blijft een 'zwak beestje'. Wachttijden om in een ziekenhuis te geraken worden steeds langer.

Daarnaast heb je de private ziekenhuizen. Heel modern, goede omkadering, maar ... je moet natuurlijk een stuk bijbetalen.

Het probleem van de gezondheidszorg in Turkije is de omkadering, te weinig dokters, te weinig personeel en het bijna totaal ontbreken van eerstelijnszorg!

Het zal die negen miljoen mensen die nu toegang hebben tot de gezondheidszorg worst wezen, vroeger hadden zij niks, vandaag hebben zij gezondheidszorg!

Werkloosheidssteun. Wie legaal heeft gewerkt krijgt werkloosheidssteun (ongeveer 120 € per maand en dat voor maximum zes maanden). Daarna verlies je zowel je werkloosheidsuitkering als je sociale zekerheid (ziektezorg). Turkije heeft officieel rond de 10% werkloosheid, maar slechts één derde van de werklozen ontvangt werkloosheidssteun! Ook hier speelt de politiek weer een rol! Dikwijls hebben bedrijven geen sociale afdrachten gedaan, of werd een bedrijf overgegeven zonder dat de werknemers het weten! De dupe, tja, dat zijn de werklozen! En ja, zelfs zonder werkloosheidssteun vindt meer dan 10% van de bevolking geen werk! Het werk is er gewoonweg niet.

Pensioenen. Vroeger kon je makkelijk heel vroeg op pensioen. Vandaag geldt de regeling dat men stelselmatig evolueert naar pensioen op zestig voor vrouwen en vijftig voor mannen. De pensioenen volgen echter slechts ten dele de inflatie, waardoor het pensioen steeds lager wordt. Veel gepensioneerden zijn dus 'opnieuw' aan de slag. Zij ontvangen hun 'pensioen', hebben 'sociale zekerheid' waardoor hun werkgevers geen sociale bijdragen meer moeten betalen!

Toelagen en voordelen in natura.

De centrale staat voorziet in toelagen (voorbeeld opvang van gehandicapten en ouderen thuis) en voordelen in natura voor de armen. Zo krijgen mensen bijvoorbeeld gratis ijskasten (ook als is er soms geen elektriciteit in hun dorp), kolen, meel

Deze 'liefdadigheid' is – weerom – politiek gebonden. In Ankara (de hoofdstad, tweede grootste stad van Turkije) overleeft één vierde van de bevolking via deze extra steun. Ankara wordt bestuurd door de AKP, het geld komt van de centrale regering en ik twijfel er niet aan dat die mensen die steun nodig hebben, maar ken mensen in Ankara, ze leven in een kelder, de man kan niet meer spreken, is sterk hulpbehoevende bejaarde, kan zijn plas niet meer ophouden, niet meer stappen ... en de steun die zij ontvangen is 0,0 kurus ... louter en alleen omdat ze Alevi zijn!

POLARISATIE ONSTAAT DOOR ONGELIJKE BEHANDLING.

Ik kan me best voorstellen dat diegenen die het vroeger een heel stuk slechter hadden (denk dan aan diegenen zonder sociale zekerheid, zonder enige steun) hardline-supporters zijn van de AKP die hun levensstandaard heeft verbeterd! Ik begrijp dat volledig en werp die mensen zeker geen steen! Vele jobs in de overheidssector worden toegekend aan AKP-leden. Niet voor niks zei de eerste minister, als wij niet alleen aan de macht komen zullen jullie geen jobs meer hebben (sic).

Op zich (en ik ben blij voor die mensen) is de openstelling van de sociale zekerheid, het systeem van toelagen en voordelen in natura, een verbetering!!!

Maar ...

- **sociale zekerheid zou geen gunst maar een RECHT moeten zijn**
- **toelagen en voordelen in natura zouden geen gunst maar een RECHT moeten zijn**
- **werkloosheidsuitkering zou geen gunst maar een RECHT moeten zijn.**

Als een politieke partij RECHTEN afhankelijk maakt van een politieke opstelling, dan zijn we verkeerd bezig!

Als de politiek enkel gevoerd wordt in het belang van conservatieve moslims die bovendien stemmen op de AKP, dan is er iets grondig verkeerd.

Als godsdienstvrijheid enkel geldt voor conservatieve soenni-moslims en als gemeenschapsgeld door de Diyanet enkel voor die groep gebruikt wordt, terwijl alle andere groepen van moslims, daar geen gebruik van kunnen maken, dan is dit geen godsdienstvrijheid meer, dan is dit een opgelegde éénheidsgodsdienst!

En ja, er zijn in Turkije ook veel armen die er een andere mening op na houden! De druk om toe te geven aan de AKP is groot, maar ken mensen die principieel blijven! Velen geven echter toe!

Die ongelijke behandeling kennen wij in Turkije, en die leidt tot een polarisering, en wel om sociaal-economische redenen!

Daarnaast worden diegenen die zich seculier noemen, of die zich Koerd noemen, of die zich Aleviet noemen, beschouwd als tweederangsburgers.

En de president, die volgens de grondwet neutraal moet zijn, die eigenlijk bruggen zou moeten bouwen, hij is de eerste die de polarisatie aanwakkert!

HET GEWELD IN TURKIJE.

Turkije kent, zeker in vergelijking met de Europese Unie, veel meer geweld. Maar geweld kent vele vormen.

Daarom een testje, hoe noem je het volgende?

- regeringsonvriendelijke kranten en TV-stations worden door de oproerpolitie ontruimd met gebruik van traangas en waterkanon en krijgen nieuwe regeringsvriendelijke directeurs?
- twee kinderen (12 en 13 jaar) trekken een affiche af van de president en de procureur vraagt 4 jaar gevangenis?
- nadat de staat van beleg werd afgekondigd in een Koerdische stad, werd een gedode burger (laat ons nog zeggen dat hij van de PKK was) opgehangen en achter een politietank gebonden waarmee men de stad rondrijdt? (de bestuurder van de tank is geschorst, met behoud van wedde!!!)
- een baby van 18 maand (!) wordt in diezelfde stad neergeschoten door een scherpschutter van de veiligheidsdiensten?
- meer dan een week snijdt men elektriciteit en water af en is er een uitgangsverbod, doden kunnen niet begraven worden (in een Koerdische stad)?
- één van de grootste (oppositie)kranten wordt tweemaal aangevallen door een meute waaronder de jongerenvoorzitter van de AKP?
- meer dan honderd aanslagen worden gepleegd op lokalen van de HDP, meestal zonder dat de politie tussenkomt?
- dit lijstje is niet limitatief, maar ik wil geen boek schrijven!!!

Vele regeringsgezinde media beschouwen dit niet als geweld, integendeel, soms doen ze er alles aan om dit goed te praten!

Het enige geweld waar over wordt gesproken is het geweld van de PKK en de DHKPC. **Ik praat dat geenszins goed!** Maar wie een objectieve balans durft te maken, krijgt wel een enigszins ander beeld dan ons wordt voorgeschoteld door de Turkse media!

VERLOPEN DE VERKIEZINGEN IN TURKIJE EERLIJK?

Om het een beetje met voetbal te vergelijken. Het lijkt op een match waar de scheidsrechter en de grensrechters uit dezelfde club komen, de regels voor 'hun' club zijn heel soepel, maar van zodra de andere club op de andere helft komt worden rode kaarten uitgedeeld! Op deze manier kan een club uit vierde provinciale (waarmee ik niets wil zeggen over vierde provinciale) het winnen van Barcelona! Dat is hoe de verkiezingen in Turkije verlopen.

Maar maak het maar zelf uit.

MIJN PROGNOSES

Ik hou het eerst 'globaal', daarna in percentages. Vorige keer was mijn voorspelling juist, alle andere keren verkeerd, dus zeg gewoon hoe ik erover denk.

1) Welke partijen zullen in het parlement zijn vertegenwoordigd?

Denk dat de vier partijen (AKP, CHP, MHP en HDP) de 10% grens zullen overschrijden en dus vertegenwoordigd zijn in het parlement.

2) Verlies en winst voor partijen:

a) de AKP:

– de AKP zal stemmen winnen van de MHP. De kiezers van de MHP zijn ultranationalisten maar tegelijk liep (bij vorige verkiezing) een deel van de AKP over naar de MHP. Door de bomaanslagen, denk ik dat de AKP een deel van die stemmen terug zal winnen. Ook de ultra-nationalistische opstelling van de AKP en 'de sterke man', zal een verschuiving veroorzaken naar de AKP. Bovendien denk ik dat MHP kiezers niet gelukkig zijn met de opstelling van hun partij (Bahceli kreeg de naam van mister No omdat hij alles afwees).

– de AKP zal stemmen verliezen aan de CHP. De meer gematigde vleugel binnen de AKP twijfelt steeds sterker aan Erdogan en het presidentieel regime! Zij zoeken naar een nieuwe 'conservatieve partij' maar die is er niet. Tegelijk zien zij de CHP niet meer als 'de Kemalistische boeman' maar als meer democratische versie.

– de AKP zal stemmen verliezen aan de HDP. Vooral in de Koerdisch etnische gebieden zal de AKP stemmen verliezen. De staat van beleg, de moorden door veiligheidsdiensten, de aanslag in Ankara, het zal in de Koerdisch etnische gebieden tot een verdere afbrokkeling van de AKP.

– de AKP zal stemmen verliezen (maar slechts een beetje) aan de MHP. De ultranationalisten die ook binnen de AKP zitten zullen dit keer stemmen voor de MHP.

Globaal gezien: De AKP blijft de grootste partij, in de Koerdische etnische gebieden zal ze verder zetels verliezen, ze zal er door meer stemmen van vroegere MHP-kiezers 'marginale' zetels bijwinnen.

b) de MHP:

– denk dat deze partij het grootste verlies zal lijden (zie ook hiervoor). Zelfs al is dit niet in percentage het geval, dan zeker in zetels!

– globaal gezien, een zwaar verlies aan de AKP maar ook verlies aan de CHP. De MHP zal de 'realistische' vleugel verliezen aan de CHP. In tegenstelling tot de MHP heeft de CHP telkens naar compromissen gezocht en dit zal hun aangerekend worden!

c) de CHP:

– zal stemmen krijgen van zowel AKP als MHP gematigde kiezers. Ik zie de CHP stijgen in hun percentage. De stemmen die ze de laatste verkiezingen hebben verloren aan de HDP, zullen ze voor het grootste deel kwijt zijn, maar ook daar recupereren ze misschien een beetje.

– zal stemmen verliezen van de ultranationalisten aan de MHP maar vermoed dat dit beperkt zal zijn

d) de HDP:

– zullen in de Koerdisch etnische gebieden stemmen winnen (zolang er geen fraude wordt gepleegd) en zullen die stemmen vooral afnemen van de AKP, door het kiessysteem betekent dit extra zetels

– zullen misschien (in het Westen van Turkije) iets verliezen aan de CHP, maar vermoed dat hun

stemmenpercentage globaal hetzelfde zal zijn.

BESLUIT

Op basis van zowel de laatste peilingen als een objectieve analyse denk ik dat

- 1) de AKP afstevent op een bijna meerderheid van zetels (niet in percentage hoor)
- 2) dat het kantje boordje zal zijn (ook de stemmen uit het buitenland spelen mee)

Ik denk dat de CHP ongeveer 2 tot 3 % zal winnen, de HDP haar stemmenpercentage behoudt, de MHP zal verliezen en de AKP ongeveer hetzelfde blijft, lichte winst maar veel 'marginale' zetels.

Ik ben geen peiler hoor! Zou liever mijn wensen uitschrijven, dat doe ik niet.

Draait het ietwat anders uit (kantje boordje) dan zitten we weer in dezelfde situatie als 7 juni 2015. En eigenlijk denk ik dat dit (maar dit is mijn persoonlijke mening) wel eens zou kunnen gebeuren!

Hoe de uitslag ook is, Turkije zal veranderen, hetzij meer dictatuur, hetzij meer democratie.